СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 95. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 15-го травня 1946. No. 95. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, May 15, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

МАЙНЕРСЬКА ЮНІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ 70 МІЛІОНІВ НА ФОНД ДОБРОБУТУ

Майнерська юнія вийшла з домаганням, щоб підприємці наложили на себе податок у висоті 7 відсотків від виплачуваних платень і щоб ці гроші вложили до фонду здоровля й добробуту для майнерів. Тому, що платні для вуглекопів досягають загальної суми одного біліона долярів, то ця доплата винеслаб 70 мілюнів долярів річно. Зате юнія відступає від свого домагання, щоб накладати на кожну випродукувану тону вугілля по 10 центів на цей фонд. Від себе власники копалень згодилися дати вуглекопам платню за надчас по чотирьох святах, а ця платня винеслаб три міліони дол. Ця оферта зрушила з місця застій у переговорах між обома сторонами.

ПЛЯНУЮТЬ ЗАБОРОНУ СТАВИТИ КОМУНО-СОЦІЯЛІСТІВ ДО ПРОВОДУ В ЮНІЇ.

На третій що-дворічній конвенції юнії сталевих робітників, приналежної до Конгресу Промислових Організацій — СІО — уряд юнії приготовляє плян, щоб до проводу в юнії не допустити ні комуністів ні соціялістів. Конвенція збирається в Атлантик Сити в середу. Голова юнії Филип Морей має вийти з важною промовою проти комуністичних затій в юніях. Він розпочав офензиву проти комунізму минулого тижня на конвенції Амалгамейтед Клотинг Воркерс оф Америка.

ПОРУЧАЮТЬ 22 ЦЕНТИ ПІДВИШКИ ДЛЯ ДОКОВИХ РОБІТНИКІВ.

Комісія для Устійнення Фактів, покликана до життя президентом Труманом, вийшла з предложенням, щоб робітникам на корабельних доках дати підвишку по 22 центи на годину. Це є на 13 центів нижче, ніж цього домагається юнія докових робітників під проводом Герія Бриджеса на західнім побережжу.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ДОМАГАЄТЬСЯ ТВЕРДОСТИ СУПРОТИ СОВЕТІВ.

Пані Елінор Рузвелт, жінка небіжчика президента, на зібранню Американського Товариства Книгопродавців виголосила промову, а в ній висловила такі погляди на відношення американців і росіян: Росіяни думають, що ми, американці, не маємо своїх переконань і тому мусимо завжди уступити перед їхніми настирливими домаганнями. Коли американці йдуть на компроміс, росіяни думають, що ми слабі й тому уступаємо. Росіяни не розуміють, що значить опозиція, бо вони змісця ліквідують всіх противників. Вони мусять навчитися, що люди можуть мати противну думку, але це не значить, що вони вже підіймають революцію.

ҐАЗЕТЯРІ ДОМАГАЮТЬСЯ ВІДБУДОВИ НІМЕЧЧИНИ.

„Коли ми не поставимо Німеччину на її ноги, то совєтська смуга впливів досягне Англійського каналу. Щоби недопустити до Третьої Світової Війни, найліпше поставити Европу знову на її власні ноги" — оце зміст промови Ґарднера Ковлеса, який щойно вернувся з американської окупаційної полоси в Німеччині разом цілою ґрупою видавців газет і публіцистів. Він промовляв в цьому напрямку на зібранню організації публіцистів в готелю Валдорф Асторія в Ню Йорку. Ковлес домагається скасувати постанови Потсдамської конференції, в якій поділено Німеччину на чотири окремі зони з іншою адміністрацією. На його думку Німеччину треба економічно назад злучити і трактувати її як цілість. Він каже, що Німеччина так знищена, що треба кількох поколінь, щоб вона могла віджити. Про відносини до Росії Ковлес сказав, що вони критичні в цілій Европі. Росія запанувала над урядами в Польщі, Угорщині, Румунії, Болгарії, Югославії й почасти в Австрії. Колиб перевести вільні вибори в цій околиці, то большевики не дісталиб навіть 10% голосів, думає Ковлес. Там де були совєтські війська, цивільне населення застрашене на смерть.

ПАЛАТА ПРОДОВЖИЛА ПОБІР РЕКРУТА.

Палата репрезентантів 280 голосами проти 84 приняла резолюцію за продовження поборового закону до 1 липня, але додала поправки до сенатської ухвали, щоб звільнити від покликування до війська молодь у віці в 18 і 19 літ.

3,000 НОВИХ ЛЕТУНСЬКИХ МАЙДАНІВ.

Президент Труман підписав закон, який передбачує нових 3,000 летунських майданів у Злучених Державах в додатку до вже існуючих. Уряд має право вжити $500,000,000 впродовж найближчих шістьох літ для розбудови цих майданів.

Жіноча плятформа для рівноправности з мужчинами в цілому світі

Після двотижневих нарад підкомітету Організації Обєднаних Держав загальна жіноча підкомісія виробила плятформу з домаганням „рівних прав з мужчинами у всіх ділянках людської праці". Ця плятформа має ще піти до затвердження Комісії Прав Людини, якої предсідницею є пані Елінор Рузвелт. Після приняття в цій комісії піде плятформа до нарад Економічної і Суспільної Комісії 25. травня, а щойно тоді вона буде предложена повній Асамблеї, яка збирається в вересні. — Водночас радила Комісія Прав Людини, в якій обговорювано домагання, щоб права людини можна було випроцесувати в судах.

ЗВІТ ГУВЕРА НЕ ПЕРЕДБАЧУЄ ПОТРЕБИ ПАЙКУВАННЯ.

Спеціяльний дорадник президента Трумана в справі голодової акції в цілому світі, Герберт Гувер, повернувся з подорожи до Европи й Азії і виготовив звіт із міжнародного запотребування харчів для злагодження наближаючого голоду. У звіті нема згадки про конечність заведення пайкування харчів у Злучених Державах, коли переведеться нормальну кампанію за ощадність в уживанню харчових продуктів. — З Білого Дому появилася оповістка, що впродовж двох тижнів Герберт Гувер виїде до країв Південної Америки, щоб там ще зробити перегляд, кілько харчових припасів можнаб дістати для ратування голодних.

Зате урядуючий секретар стейту Дін Ачесон сказав у своїй промові на зібранню Американських Жіночих Організацій Для Реґабілітації в Ню Йорку, що мало є виглядів на виключення світового голоду впродовж найблизших пяти літ. Навіть не можна надіятися, щоб світ скоро вернувся до такої життєвої стопи, яка панувала перед війною.

БРАЗИЛІЯ ПРОПОНУЄ ЗЛУКУ ВСІХ АМЕРИКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ ПРОТИ СОВЕТІВ.

Бразилійський міністер закордонних відносин Хоаво Невес да Фонтура оприлюднив предложення, щоб Злучені Держави, Бразилія і інші американські держави дійшли до повної згоди для оборони проти Росії. В тій цілі Злучені Держави, на думку Фонтури, повинні погодитися з урядом Перона в Арґентині. Фонтура твердить, що Росія є під пору найбільшою небеспекою світа. Інтересне, що цей погляд висловив міністер саме в момиті, коли до Бразилії прибув новий совєтський амбасадор, Яків Суріц.

Фонтура сказав це в розмові з кореспондентами. Він теж виявив пляни, що про цю справу він буде говорити з президентом Труманом у Вашинґтоні, куди він вибирається незабаром. Він хоче заоферувати своє посередництво між Злученими Державами й Арґентиною.

Злучені Держави пропонують провірення розброєння Німеччини

Як секретар стейту Джеймс Ф. Бирнс запропонував на нарадах міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг, щоби ці потуги заключили 25-літній договір в справі контролі над розброєнням Німеччини, то Совєти тому спротивились. Казали, що це викрут, та що важніше сконтролювати, як стоїть справа з теперішним розброєнням. Це властиво відносилося до американської та британської зони, яким закидають Совєти, що там розброєння не є якслід переведене. Отже тепер Бирнс запропонував від імени Злучених Держав, щоби негайно провірити стан розброєння у всіх чотирьох зонах. Значить, що не тільки в американській, британській і французькій, але і в совєтській. Тепер дуже цікаво, як поставляться Совєти до цього предложення, бо дехто твердить, що саме в совєтській зоні розброєно Німеччину ще найменше.

НАКАЗАНО ЗНИЩИТИ НАЦІСТІВСЬКІ КНИЖКИ І ВОЄННІ ПЯМЯТНИКИ.

Американські кореспонденти звідомляють з Берліна, що Координаційна Рада Алиянтського Мілітарного Управління видала приказ, щоби до 1. січня знищити в Німеччині всі німецькі й націстівські воєнні памятники, а теж і книжки, що звеличують націзм і мілітаризм. Припускають, що книжки спалять. Кореспонденти, як це почули, почали питати ближче про це мисс Вивієн Какс, що знає ці справи. Вона сказала, що американський представник, ген. Роберт В. Гарпер, дав на це згоду, хоч спочатку був против цього зарядження, який вважали непрактичним. Як цей розпорядок буде виконаний, казала вона, буде залежати від інтерпретації військових командантів у поодиноких зонах. Іде про вигелімінування німецького мілітаризму і націзму. На це кореспонденти казали, що як в Бостоні заборонили деякі книжки, то тим тільки причинились до їх поширення. Казали, що „Майн Кампф" Гітлера може дістатись до Німеччини з інших країв, де ту книжку продають. Мисс Какс ще потвердила на їх запит, що можуть бути знищені й економічні книжки, що покликуються на цитати з націстівської літератури, а теж і такі як „Капітал" Маркса. Книжки, що звеличують мілітаризм інших країв, будуть допущені до бібліотек університетів, але студенти не будуть могли покликуватись у таких справах на німецькі мілітаристичні джерела. Кажуть, що цей розпорядок відноситься до книжок, яких число сягає біліонів. Мисс Какс ще сказала на запит, що в принципі це є те саме, що палення книжок у націстів, але обороняла теперішню акцію як конечну для виліковання німецької ментальности від мілітаристичного духа.

ЗАТРИМАЛИ КОРАБЕЛЬ З 1,800 ЖИДІВСЬКИМИ ВТІКАЧАМИ.

Британська морська патроля повідомила британську владу в Гайфі, що їде до Палестини малий румунський корабель, що везе 1,800 нелегальних жидівських емігратів, що хочуть дістатись з Румунії до Палестини. Це жидівські втікачі з різних краів. Британці затримали цей корабель на морі й везуть його до Гайфи.

БІЛИЙ ДІМ ЗНОВ ОСВІЧЕНИЙ.—Вуглильний страйк дався відчути навіть і в Білому Домі. Останніми днями був він мало що освічений і пригадував радше воєнні ніж мирні часи. Це наслідок того, що заряджено щадження електричної сили.

СОВЄТИ ПРОТИ „ОДНОСТОРОННИХ РІШЕНЬ" АНГЛІЇ ТА АМЕРИКИ

Московське радіо, як звідомляє Асошіейтед Прес з Лондону, заговорило про потребу „справжньої міжнародної кооперації". У звязку з тим дає до зрозуміння, що на нарадах міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг у Парижі є спроби вирішувати односторонно. З тим, кажеться далі, Совєти не погодяться, а ті спроби засуджені на невдачу. Борис Ісаков, радіовий совєтський коментатор, казав, що дехто приписує совєтській впертости ті трудноші, з якими зустрічаються наради в Парижі. Та, казав Ісаков, деякі люди надіються, що Совєтський Союз прийме без спротиву все, що тільки буде піднесене збоку англійських та американських делеґацій.

ПЯТНУЮТЬ АНГЛІЮ ЗА НІМЕЧЧИНУ.

Совєтський радіовий коментатор І. Лінецький обвинувачував Британію в цьому, що вона не придержується в британській зоні в Німеччині „принціпів денацифікації й демобілізації". На доказ цього цитував нюйорський часопис „PM", відомий зо свого про-большевицького наставлення.

ФРАНЦУЗИ РЕАЛЬНІ ПОЛІТИКИ.

Американські кореспонденти, що звідомляють з нарад міністрів великих потуг у Парижі, підкреслюють що французьке міністерство закордонних справ приходить щораз більше до впливу, бо часто пропонує у складних справах таку розвязку, що її всі приймають. Наприклад сталося таке в справі розмежування Італії й Югославії щодо території, що притикає до пристані Тріесту. Отже міністри заграничних справ Британії та Злучених Держав, Бевин та Бирнс, дали згоду на французьке предложення, щоби відступити Югославії полудневу і полуднево-західну Істрію, де находиться славна пристань Поля. Принято теж французьке предложення в справі Лібії, яка малаби бути адміністрована Італією, а тростісом малиби бути Обєднані Держави.

МОЛОТОВ НЕ УСТУПАЄ ЩОДО ТРІЄСТУ.

Хоч Злучені Держави відступили від етнічного принципу і згодились на те, щоби Югославія дістала Істрію з Полею, то й це не вдоволило Вячеслава Молотова. Він далі не годиться на прилучення Тріесту до Італії й каже, що Югославія була у війні союзником і повинна бути за те винагороджена і дістати Тріест. Наразі ніхто не бачить виходу з цеї ситуації, бо Злучені Держави та Англія є проти цього.

ЗРЕЗИГНУВАВ З АФРИКАНСЬКИХ КОЛЬОНІЙ.

Молотов уже не висуває совєтських претенцій до італійських кольоній в Африці. Було відоме, що Совєти висували те домагання головно на те, щоби було чим торгувати.

В КИТАЮ ДАЛІ БОРОТЬБА.

Хоч китайські комуністи зобовязались до завішення зброї, то так не є. Доказом цього хочби це, що комуністична армія, як звідомляють, окружає такі міста як Пайпінг та Тіенцін. Уступаючий китайський генерал Го, що був начальником штабу китайської націоналістичної армії, каже, що комуністи зачинають нову цивільну війну, в яку втягають совєтську Росію.

ПОВІСЯТЬ 58 НІМЦІВ.

Американський військовий суд в Дахав, в Німеччині, засудив на смерть через повішення 58 осіб, що були заняті в адміністрації концентраційного табору в Мавтгавзен, а яким доказано, що вони тортурували і переслідували вязнів. Авґуст Айґрубер, ґавляйтер Горішньо-Дунайської Округи, приняв присуд без найменшого схвилювання. Зате інші плакали і вмлівали. Між мученими та спаленими в цьому таборі був теж і Джозеф Мортон, кореспондент Асошіейтед Прес, а теж були американські та британські офіцири.

ЯПОНІЯ БЕЗ МІНІСТЕРСТВА.

Перші демократичні вибори вже відбулись в Японії. Є вже вибрані посли, а в дні 16. травня має зачати радити новий парлямент. Та не можна ніяк склеїти міністерського кабінету.

ПЛЯН ДЛЯ ІНДІЇ.

Наради довкола стола в справі незалежности Індії розбились. Проте британська міністерська місія далі працює і за кілька днів предложить свій плян в справі тимчасового уряду Індії та шляху, по якому треба би їй ступати, щоби дійти до незалежности.

„НЕЩАСНИЙ ПОМИСЛ".

Асошіейтед Прес звідомляє з Брюселю, що Фредерік Жоліо-Кюрі, голова Французької Комісії для розсліду атомової енергії, заявив, що спроба Злучених Держав досліджувати атомову енергію на Бікіні, бомбардуючи кораблі, є „нещасним помислом і кепським прикладом для світа". Казав, що волів би, щоби була спроба „випробування атомової енергії для мирного світа",

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕМА „ФЮРЕРА", АЛЕ Є „ҐЕНЕРАЛІССІМУС"!

Статті, що їх можна було вичитати в американській пресі знагоди першої річниці аліянтської перемоги над Гітлером, навіяні сумом і тривогою за будуччину світа, а в першу черґу Европи. Чому-ж це так? Прецінь Гітлєра нема, а найвищі націстівські верховоди незабаром повиснуть. Гітлерівська тиранія знищена. Німецька мілітарна сила розбита до такого ступня, що з неї й сліду нема. Виходилоб, що німецької аґресії уже нікому не лякатись. Навіть і тоді, колиб ще залишились в Німеччині певні елементи, пересякнуті націстівським фанатизмом, німецькою лже-наукою про німецьку расову вищість, чи змаганням до здобуття життєвого простору для німців. Усе це, включно з наступом на Схід, було тісно звязане з пруськими юнкрами і німецькою мілітарною силою. А це пропало, розбилось, розлетілось. Знов Ґестапо, при якого помочі це все держалось купи, зістало здемасковане й зліквідоване та покрило найбільшою ганьбою не тільки Фюрера і націстівський режім, але й цілий німецький нарід. Німеччина як мілітарна сила це труп, який моглиб оживити тільки одні Аліянти, а прецінь годі аж таке припускати в дні перемоги над націстівським варварством. Тому звідки береться сум, чому тривога? Чому стільки побоювань, що в часі, коли не загоїлись ще рани Другої Світової Війни, дехто говорить про мир у світі в такий спосіб, якби вже туй-туй мала вибухнути нова війна?

Отже діється це просто тому, що по році розгрому Фюрера в Европі нема мира, а є тільки голод і нужда та повно нового заколоту, спричиненого новими аґресіями; що по перемозі демократичних ідеалів над націстівським варварством, мається до діла з комуністичним варварством; що по ліквідації німецького Ґестапа ґрасує совєтське НКВД; що націстівський терор заступає терор комуністичний.

Іншими словами: Нема Гітлєра, але остав Сталін. Бо це ніяка зміна, що маємо до діла з Сталіном — ґенераліссімусом, а не, як передше, з Сталіном — вождом, коли Гітлєр був Фюрером. Сталін позбувся у Совєтах вождівської назви, як побачив сумний кінець вожда — Гітлєра в Німеччині. І може позбутись назви ґенераліссімуса, як побачив би сумний кінець ґенераліссімуса — Франка в Еспанії. Та якаб зміна не наступила, Сталін був, є і буде Сталіном, а сталінський режім таким самим варварським як і націстівський. А що той режім не тільки дусить далі ті народи, що терпіли від нього і давніше, а ще поширився по перемозі Аліянтів над Гітлєром на многі інші краї і народи в Европі, то як може не глядіти на це з сумом і тривогою демократично думаючий і відчуваючий світ? Таж це ясне, що ґенераліссімус Сталін іде слідами Фюрера Гітлєра на міжнароднім полі й вживає його метод. Тому саме, хто цьому приглядається, питає себе: Куди і до чого це заведе?

ЗВІТ З ЕВРОПИ

Від покінчення війни в Европі важко американцеві визнатися, що справді діється в Европі й чи Европа має якусь одноцільну думку в справі своєї будучини. Тому треба вважати за влучну думку Волтера Липмана, звісного колюмніста передових щоденників, що треба поїхати до Европи, як хочеться дістати інформації про цю частину світу з першої руки. Липман студіював положення в Европі більше ніж місяць і по своїм повороті подає свої спостереження. Він зазначує, що не мав часу обсервувати рух мас і тому не буде передавати помічень із поведінки чи настрою мас. З цього виходилоб, що Липман відбував конференції з провідними державними особами та з дипльоматами і на підставі таких відомостей передає „Звіт з Европи", як це він назвав свою першу статтю, оприлюднену в початках травня. Досі появилися три такі звіти, а не видно їм кінця. Тому треба здати коротко ці звіти, які він досі оприлюднив, щоб хоч у приближенню найти підклад до розвязки подій, які можуть швидко по собі наступати.

„Найважнішим, до чого я прийшов, є неоспоримий висновок, що всі европейські уряди, всі партії і всі провідні люди поводяться так, начеб вони мали перед собою нову війну. Є між ними такі, що бояться її; є такі, що хочуть її; є й такі, що думають, що війна неминуча, але є такі, які думають, що війну можна відвернути. Одначе між цими, які вирішують европейську політику кінцевий рахунок такий, що може прийти до нової війни і тому вони мусять так поводитися, як би третя війна надходила. Одні американці поводяться інакше, але вони находяться в спеціяльнім положенню".

Такий є вступ Липмана до його „Звіту з Европи".

Після того автор швидко переповідає причини такого заключення. Каже, що вже минув рік, а ще нема мирової конференції, ба навіть нема німецької справи на деннім порядку різних міжнародних нарад. Виглядає, що мирової конференції нема ще між іншими й тому, що між росіянами й англійцями йде приготування, щоб німців ужити по своїм боці в будучій війні. Отже англійці хотілиб використати їх проти Совєтів, а Совети проти західних демократій.

Коли вийти з цієї точки, легко зрозуміти, чому Совети не хочуть забратися з Австрії чи з Балкану; чому не хочуть вийти з цілої долини Дунаю і чому британці так завзято пильнують околиці Середземного моря та Близького Сходу. Так само не легко переконати росіян, щоб вони забралися з Тихого океану або з Азії, чи хоч би із Східної Европи. —

Колиб мало прийти до війни, то для неї вже є готова лінія, а це та лінія, яку визначили Три Потуги, котрі вели війну проти Німеччини. Цю лінію встановили потуги, заки мали покінчити війну в Німеччині. Вона йде від Балтику, через Берлін до Трієсту. Колиб перед перемогою над Німеччиною Три Потуги були склали іншу політичну стратегію, а саме таку, яку пропонувала Англія, тоді цеї лінії не булоб. Черчил домагався тоді, щоб американсько - англійські війська пішли через Балкан і зайшли на Німеччину зо Сходу разом з Советами. Совети тому спротивилися, Рузвелт їм притакнув і тому дали Росії виконати її плян, а це запанувати над Східною Европою, заки ще була вирішена перемога над Німеччиною.

Щоби не дозволити Німеччині прийти до сили при помочи відновлення одного центрального уряду, Липман радить поділити Німеччину на цілу низку малих держав, які малиб лише спільну господарку, а всі інші справи булиб наладнувані окремо в кожній малій німецькій державі. Одначе це лише плян Липмана, який, як він каже, мабуть прийме Америка.

Не зважаючи на ці непорозуміння між Великими Потугами, пише Липман, в Европі дається вже відчувати сила недавно знищених держав і армій. Це тому, що всі три переможні армії, які йшли проти Німеччини, не були европейськими арміями, а тепер починають підносити голову місцеві сили, з якими переможні Три Потуги мусять рахуватися.

Найцікавіше це, що навіть европейські комуністичні партії не слухають сліпо Москви — твердить Липман. Просто тому, що Москва це імперія, а імперії не легко наладнувати різні противенства, привязані до місцевих відносин. Так наприклад не легко погодити німецьких комуністів з французькими, бо французькі хочуть розбиття Німеччини і загарбання західних німецьких провінцій. Таксамо не вдається погодити спірного питання про Трієст між італійськими і югославськими к о м у ністами, або польських і чеських комуністів за Тешин, або австрійських і італійських за Тироль. Значить, що навіть комунізм не є всесильний супроти національних почувань і тому Совети мусять залицятися раз до німецьких, другий раз до французьких комуністів, щоб наладнувати спірні граничні питання, зовсім так само, як це робить анґлійський премієр з гіндусами і музулманами, або з арабами й жидами.

Звернувши увагу на ці питання, які досі мало хто відважився так вітверто піднести, Липман твердить, що лінія Балтик-Берлін-Трієст може бути проломана самими европейськими націями, коли стримається силу держав, які змагають до „превенційної війни", тобто такої, яка малаб недопустити до загальної війни.

Колиж би прийшло до отої Третьої Війни, про котру загально говорять, тоді на европейському континенті прийде до такої нутрішньої різні й анархії, що Три Потуги не будуть знати, хто їх ворог, а хто союзник.

Оце міркування Липмана. Якраз оце кінцеве його закінчення може стати причиною, що великі потуги п р и д у м а ють якийсь трик, щоб відложити цей страшний конфлікт.

Л. М.

ЧИ КВІЗЛІНГИ?

(Надіслане до „Свободи" з Европи)

„Робота", а правдивіше голос, українсько-канадійських і американських комуністичних запроданців досягає, аж до нас збігців у Европу. Чуємо бо ми, їх шалений рев: „ні одного цента для українських квізлінгів" — цебто для тих осіб, що волею чи неволею опинилися поза межами рідного краю, отже на чужій землі, часто-густо в прямім розумінні — на землі, без жадного притулку, без праці, без хліба, без даху над головою.

Це оттаких людей, комуністичні запроданці з українського роду, „величають" „квізлінгами". І то за те тільки, що ці нещасні збігці не хочуть вернутися на „родіну", до „батька" Сталіна, щоб той, як правдивий різник, засукавши рукава, давно вже забризканої українською кровою сорочки, взявши до рук катівський „тапор" — постинав би їм голови, або загнав би в невилазні сибірські тундри тільки за те, що вони, розуміючи, що то таке демократія, а що воно „демократія", воліють схилитись до першої, жити з нею в парі, а ніж „сусідувати" з другою, бути її вічним рабом-каторжанином.

Писано на цю тему й з приводу цих питань і в пресі ЗДА і в канадійській дуже багато. Не обійшла мовчки цього болючого питання й преса Европи. Більш того, це питання не лише преса дебатувала, його вже розглядано з усіх боків і в різних розмірах і профілях, і в конґресах, і в Палатах, і на нарадах, і зїздах тощо. Здавалось би, що не лише всякій будьскільки розумній людині, а впрост найдурнішому з дурнів повинноб було вже стати зрозумілим, що собою являють сьогоднішні скитальці, збігці з рідного краю, а зокрема ті, що походять з чи не найбільш знедоленого краю, з України. А відтак, чи справді таки вони є квізлінги, чи хоч подібні до цього.

Здавалось би, кажемо, однак не так воно є. Комуністичні ступайки в Канаді суці, як і в ЗДА, рішуче противляться визнати, що українські скитальці таки скитальці, а не квізлінги. Вони не хочуть зрозуміти того, що людина, яка опинилась на вигнанні, не лише не співпрацювала з німецькими фашистами, а навпаки, саботувала, працюючи на примусових роботах у німців, абож, і то не рідко, активно діяла в той чи інший спосіб проти німців. А до таких поміж цієї першої групи, належить дуже багато. Вони не тільки нищили варстати, псували матеріяли, зумисне випускали брак, вони, також, зі зброєю в руках допомагали Аліянтам бити німців.

Багацько споміж цих „завзятців юнаків, що полюбили Україну" (як каже поет), діючи проти німців, значить на руку Аліянтам, значить, відтак, для перемоги й „батька" Сталіна, значить і для звільнення здавалось би не тільки західньо-европейських народів, а так само й свого рідного, українського, білоруськоrо й іншого народу. І то не лише від ярма нацизму, але й взагалі від будь якого поневолення. Отож, досягти помсти на німецьких фашистах, помогши Аліянтам розбити Німеччину і заслужили вони собі у такий спосіб визнання збоку Аліянтів у цілому, теж і збоку Совєтів, бо громлячи Німеччину ці завзятці помогли посередньо й Сталіну. Їм тепер повинно би належати перше місце на „батьківщині". Вони перші повинні би вертати на „родіну". Та вийшло трошки не так. Сила-силенна цих завзятих юнаків, що були здебільшого виходці з теренів України (з різних місцевостей), не тільки не поїхали, не лише не зголосилися до відїзду на „родіну", але й не думали стати на цей шлях, не наважувалися навіть думати про це.

Були й такі, що повірили облудним брехням, совєтських підшиптувачів, що повірили представникам совєтських місій і амбасад, які казали, що, „там уже всі звільнені від Німеччини давно працюють на фабриках, заводах, на радгоспних і колгоспних полях". Повірили вони сердеги брехням, наважилися поїхати. Та... дехто з них незагода ледве-ледве вернувся назад. Більшість же тих, що наважились піти в обійми „родіни" лишились там. На щастя, чи на нещастя, але на певну загибіль: одні від кулі, другі — від 200 ґрам хліба на добу та пекельної кругло добової й пятнадцяти-річної праці в... тайзі.

Усі вони в цілому, нехай принаймні посередньо, звільняли свою улюблену батьківщину. Всі вони овіяні духом американської демократії, натхненні одним жаданням: за всяку ціну — звільнити рідний край!... бились, лляли свою кров тільки тому, щоб таки й справді зажити своїм власним життям, де „в своїй хаті, — своя правда і сила, і воля"... Сталось це так?... На великий і гіркий наш загальний жаль — ні. Та ми українці, т. б. мовити тутешні, й не сумнівалися в цім ні на хвилину.

Отож не досягши бажаної мети, пролявши стільки власної крові, лишившися зчаста інвалідами, нам овіяним вітрами волі, натхненим духом любові до рідного краю, не по дорозі йти разом з нашим старим, оновленим „освободителем".

Не подорозі нам з тим, що в „сонячній" сталінській конституції пише: „вплоть до отделения", а вдійсности загарбує не лише Наддніпрянщину, Волинь і Галичину, Буковину й Закарпаття, ба, навіть Польщу, Румунію, Чехословаччину, Болгарію...

Не такий наш ідеал, як ця повоєнна дійсність, яку показала совєтська загарбницька здібність. Не того наша молодь прагла. Та й не такого життя, як зараз є в совдепії. Можуть комунізуючі нам закинути: а, мовляв, боїтесь закачати рукава, щоб відбудовувати батьківщину! Ні, ми можемо зарані відповісти. Праця молоді — не страшна. Страшна система влади, страшний терор, страшний голодний режім.

Ви, що одягнені, взуті, наїдені, не можете вдічути, як то „жилося" чверть століття людям у „раю", не можете повірити на слово. Треба побути, зазнати, відчути на власній шкурі на власному досвіді переконатись, тодіб слово правди, не булоб вам дивне. А ті, які пережили довоєнний час, — мають що розповісти, і розповідають вам і всім, не раз, щиру й чисту, як кришталь правду.

От із таких причин перша ґрупа збігців, що здебільшого були силою вивезені до Німеччини, або потрапили в неї як полонені, не захотіла „сусідувати" з „демократією". Подібні вони на квізлінгів?... Чи може тому що вони допомогали бити фашистів і так зробились квізлінгами?...

Друга група збігців, не менш численна, що не були вивезені німцями на роботи, не були вони й полоненими, але опинились, аж у Европі, це теж не є квізлінги. Вони, сердечні люди, були до війни биті впродовж двайцятипяти років „родним, старшім, братцем". Багатьох батьків пострілено по тюрмах, багатьох-чоловіків, братів, синів, матерок, просто рідних. Хапано їх в 2—3 год. ночі, везено до НКВД, а там — кінці в воду: „висланий на десять років до Турахонського краю, чи Сибіру, без права листуватись". А потім у Винниці в 1938-39 рр. стріляно, а в 1943 році, відкопаних пізнавано: по одягу, по торбі, по сорочках...

Большевики, як розповідають наддніпрянські очевидці, відступаючи з України, геть нищили. Вивізши варстати й обладнання з заводів і фабрик, будівлі й матеріяли попалили. Отож коли прийшли німці, шаліло спершу страшне безробіття, поки не почали забирати до райху. Але й забрали не всіх. А хто лишився, не міг же він не працювати, не з тією метою, щоб допомагати німцеві, а хоч би тому, щоб не здохти з голоду.

А всіх тих, хто працював у німців, а до того ще й до війни не був у „пошані", большевики просто відразу посилали туди, де „Макар кози пасе". Чи можливо було таким людям залишитись на місці?... Вони ненавидячи фашистів,

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про гітлерівщину)

41)

3.

А як те „загальне діло" мало виглядати та як мала виглядати німецька „нагорода" за „заслуги" в ньому — про це якраз довелося мені почути з уст людини, яка вже робила те „загальне діло" та ждала належної „нагороди". Хоч це трапилось дещо пізніше, бо на кінці 1943 р., але таксамо в Берліні та стосується до нашої теми, то я й розкажу про це.

Полковник Ч., про якого вже згадано, був на відпустці в Парижі та привіз мені від моєї дружини пакунка. Я працював тоді в Галє, дві години їзди від Берліна, а по пакунок людина ладна була й довше їхати, хочби й нелеґально, як це й я зробив, бо поза місто вільно було їхати тільки за дозволом поліції.

В Берліні все відбулося гаразд ітого-ж вечора я мав брати потяга назад, щоб уночі повернутися на місце праці. Але полковник Ч. здержує мене та й каже:

— Поїдете трохи пізніше, а сьогодня матимете неабияку несподіванку: покажу вам людину з України та ще й яку людину! Випиймо по каві, а та людина ось-ось надійде...

І сравді, незабаром приходить і гість з України, високий, огрядний бльондин, в уніформі німецького підстаршини. Витаємося, я впізнаю його, а він мене. Знаю цю людину.

Точнісінько 22-го січня перед війною, я мав у Ліоні, у Франції, доклад для тамошньої української еміґрації, на запрошення Т-ва ім. Б. Хмельницького на тему нашого націоналізму й гетьманства.

По докладі виявилось у дискусії, що я мав багато опонентів, вірніше, дискусантів, які менше цікавилися ідеєю, як її автором, бо хто думки подужати не може, той накидається на докладчика, але найбільш „липким", як шевська смола, був якраз полковник Ленівов, що оце тепер і сидів проти мене в помешканні полк. Ч.

Як один з провідників організації „Вольного Казачества", він увесь час ставив мені єхидні й двозначні запити, які, мовляв, будуть стосунки між Україною та будучою Козацькою Державою, що її мали збудувати полк. Ленівов з однодумцями, а зокрема, де йтимуть кордони між тими двома державами. Коли його настирливі запити й намагання, щоб я докладно накреслив ті кордони, чимало набридли мені, тоді я йому й відповів, не без наміру поглузувати:

— Пане полковнику, двох українських дивізій вистарчить, щоб той кордон установити так і там, як і де вимагатимуть інереси України...

Ця моя відповідь викликала гарячі „протести" присутніх козаків, а особливо Ленівова, а мене охрещено „імперіялістом". Звичайно, таким інцідентом можна було тільки потішитись, бо подібні дискусії мали не лишень чисто академічний характер, а й нікого не зобовязували. Але „вільні козаки" брали ці річі поважно, ніби вони були членами спеціяльної комісії своєї держави, яка накреслювала кордони між Україною та їхньою „Казакією". Але ворожнечі й неприязного настрою щодо України та українців у цих творців „Казакії" не бракувало.

Я знав докладно про орґанізацію „Вільного Козацтва", чи „Вольного Казачества", бо хоч той рух будували в більшости козаки українського походження але вони говорили й писали виключно по московськи. Не кажучи про кубанське рідне нам по крови й історичному минулому, але донське, терське та й інше козацтво вважало Україну за сестру, з якою в них щирі й добросусідські відносини — як підчас боротьби за волю, так і підчас мирного співжиття, як би ту волю вдалося здобути й державно встановити.

Але ось на еміґрації повстає інший козацький рух, який назвав себе „Вольним Казачеством". Цей рух намагався обґрунтувати зовсім окрему козацьку націю, з якої навіть українство мало виводитись та беручи частину української, хазарської й татарської історії за свою, він почав претендувати на могутню козацьку державу, куди мали ввійти не тільки кубанські та донські, але й українські землі ледве не по Дніпро, простягаючись до Казані й Уралу, на всі колишні татарські землі. В Парижі провідником цього руху був інж. Білий, українець по походженню, який тісно співпрацював з нашими польонофілами, а тому існувало припущення, що Польща фінансує цей рух проти українців. Інж. Білий на початкові війни був таксамо інтернований в лягері Верне д-Ар'еж.

Ось тепер ми сиділи з полк. Ленівовим один проти другого, але при геть чисто протилежних обставинах, у Берліні, про що чотири роки перед тим нікому з нас і приснитись не могло.

(Дальше буде).

ЩО ПИШУТЬ?

УКРАЇНЕЦЬ З ШВЕЦІЇ ПРИСИЛАЄ ПРИВІТ

Здорові були, Брати Українці! Наперед усього передаю Вам щиро-сердечний привіт і бажаю Вам від Бога мирного життя. Дорогі Брати: Я українець, роджений в 1920 році. Не хотів би бути забутим своїми братами українцями. Мій товариш литовець, що дістає до Швеції ґазети в литовській мові, повідомив мене, що в Америці є який міліон українців. Ось тому я з великою радістю пишу вам оце письмо і прошу вас звернути братню увагу на моє прохання. Від 1941 року я був у полоні в Фінляндії, а щоби втечи перед дальшими муками, я втік до Швеції. Коли я вже перейшов до Швеції, то мене тут приняли як мати приймає сина, мені дали працю й хліб і свободу, саме все те, що я собі бажав у Бога.

Та я тут живу один, мої Браття, і не бачу інших українців, а моє серце тужить за рідними братами. Днем і ніччю мрію про свій український нарід і я дуже хотів би бути з вами. Але мені кажуть, що це далека дорога до вас, а я не маю ні знайомих в Америці ні грошей на дорогу. Можеб хто поручив за мене і поміг мені до Америки дістатися, а я буду йому вдячний до смерти...

Простіть, що пишу до вас по російськи. Мені було тільки 11 років, як я по нещастю пішов до Росії і від тоді балакав тільки по російськи і тому так до вас пишу. Як би я писав по українськи, то наробив би багато помилок в граматиці.

(Замітка: Лист передав до нашої редакції один литовець. Він подає адресу цього українця).

З ТАБОРУ ВІЛЯХ, В АВСТРІЇ.

Привіт братам українцям в Америці.

З часописів, що хоч із великим опізненням потрапили до нас, бачимо, яке співчуття викликає наша гірка доля серед наших заокеанських братів. Правда, до нас вона не доходить ще, бо ми тепер на терені англійської окупації, а потрапляє до тих, що на терені окупації американської, але ми відчуваємо гордість за це, що наші браття, які впродовж багатьох літ живуть у чужих землях, не забули цих ниток, які звязують їх з їхніми рідними по крові і по походженню.

Наше життя одноманітне, сіре й сумне. Ми не говоримо про матеріяльно-побутові умовини нашого життя, лише про моральний стан людей. Відірвані від батьківщини, яку ми як українці так палко кохаємо; відірвані від своїх рідних, від усього, що близьке й дороге серцю людини, живемо в бараках непевні того, що чекає нас завтра. Більшість з нас погубили свої родини, не відають, де вони, чи живі. Майже всі ми втратили все майно, що таким важким зусиллям придбали впродовж багатьох років. Та найбільше сумуємо за своїм рідним краєм і тільки мови в нас про нього та про те, чи доведеться нам побачити „тихі води, ясні зорі". Це гнітить нас найбільше.

Але навіть серед цих умовин злоденного життя й моральної надірваности, ми намагаємося зберегти свою культуру, свою щільність і показати іншим, хто це є той український нарід.

Влаштовуємо наукові реферати, імпрези, організуємо школи, як загально-освітнього типу, так і фахові. Видаємо свої часописі, книжки. Звичайно, наші видання видавались би Вам можливо чимось мізерним. Одначе з цього матеріялу, цих засобів, що ми маємо їх у свойому розпорядженню, не багато можна зробити. Скільки доводилось нам працювати, щоб добитися лише якоїсь дрібниці. Кожен крок, пройдений нами, коштує величезних зусиль. Та ми не впадаємо в розпач. Мені самому іноді дивним видається, звідки у нас беруться сили і впертість після цього, що нам довелося перенести вчасі війни.

Доводилося нам працювати в Німеччині, як примусово привезеним, на найважчих фізичних працях по 12 годин на день лише за цілком недостаточне харчування, обідраним як старці-жебраки і, саме головне, серед морального пригнічення, коли то до нас ставилися як до тварини. Доводилось і концтаборів багатьом скоштувати, але тільки не багатьом вискочити звідси (серед них і автору цього листа).

І ось після того всього в сучасних умовинах ми намагаємося працювати; намагаємось не дати здеморалізуватись і не дозволити згубити себе нашим менш стійким товаришам.

Тепер у нас появився розпорядок, що всі ті, хто має свояків у Південній або Північній Америці і листується з ними, мусить зареєструватися для отримання візи на виїзд за океан. Та за ці роки ми потратили звязки із своїми родичами та знайомими, не лише за океаном, але й на европейському континенті. Зараз багато з нас намагалося звязатися зі свояками, що перебувають у Канаді, Аргентині, Перу, Злучених Державах, Бразилії, але мені ще не відомо жадного випадку, щоб хтось отримав відповідь. Таке саме становище й у мене. Без вашої допомоги нам дуже й дуже важко буде вихопитися звідси.

Отже, Громадяни, звертаюся до вас з проханням, може найдеться припадково який свояк або знайомий, який може викликати нас звідси. Багато з нас родини не має, є самотні, в середних літах. От я уродженець з Бірчи, в Галичині біля Перемишля. Інші з інших околиць. Родина моя, як і інших, загинула на війні. Маємо фахову освіту, інжинірський фах з сільського господарства, моглиб там до чогось придатися.

Друге прохання: чи не можнаб нам дістати якось українських часописів, що видаються в Америці. Ми не маємо грошей, щоб за них заплатити, а крім цього справа складна через посилку гроша в Америку. Може там є філятелісти, то можна заплатити вартість передплати поштовими марками. Зараз тут цікаві примірники. В такий спосіб можна розрахуватися з ким треба.

Шукаємо теж способу переписуватися з кимсь з наших рідних, бо це підбадьорює нас на дусі, коли можна з кимсь поговорити про все. Багато наших бувших учнів з Подєбраду розгубилися по світі, є вони і в Америці, то може з ними вдалось би листуватися.

Є між нами старі козарлюги з попередньої війни, їх імен ще не оголошуємо.

Прожиток ми наразі маємо. Хоч як нужденно живемо, але на різні громадські потреби таки даємо, чи то на школу, чи на ґазету, чи на що інше, а працюємо безкоштовно при громадських установах. З наших складок утримуються хворі, сироти, вдови та наші ґазети і різні релігійно-моральні видання.

Для охочих вступити в переписку така адреса:

WOLODYMYR PETRIWSKYJ,
Laegr D P. ::Pikolo", Villach,
Kaernten, Austria.

ПРЕЗИДЕНТ У 62-ІЯ РОЦІ ЖИТТЯЯ. — Обличчя президента Трумана цілком не зраджує, що він уже має 62 роки. Кажуть, що почуває себе знаменито. Фотографію знято на передодні уродин.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

МОЛОДЕ ПІЗНАЙ СЕБЕ!

Українська Молоде!
Теж і Батьки!

Приближається місяць липень це час на Вищі Освітні Курси! (скорочено — ВОК). Не тільки відзиваюся до бувших Курсантів, але й до всієї української молоді в Канаді і Злучених Державах! Чи ви вже приготовились до ВОК? Час не далекий! Приїзджайте всі як один і ще беріть інших із собою!

7-мі ВОК будуть відбуватись в Винніпеґу в липні і серпні. Цього року на Курсах буде „Спеціяльна Кляса", призначена для осіб із закінченим Гай Скул, для студентів університетів, учителів, та тих, які хотілиб якнайскорше працювати в українських громадах чи поширити своє знання щодо українознавства.

Предмети: Ведення Рідної Школи, Українська Література, Історія України, Історія Української Пісні, Хоровий Відділ (техніка диригування в скороченні, огляд і розбір хорової літератури), Сцена (режисерство), Гра в оркестрі, Народні танки і спорт.

„Загальна Кляса" буде мати такі предмети: Українська Мова, Історія України, Теорія Музики, Історія Української Пісні і Національні Строї, Диригування Хором, Гра в оркестрі, Ґурток (приготовлення до громадської діяльности), Народні танки і спорт.

Пишу цих пару слів як бувша Курсантка 6-тих Вищих Освітніх Курсів в 1945 році. Ми, бувші Курсанти, всі приготовлені в дорогу до Виніпеґу, але відзиваємось ще до тої Молоді, котра ще не була на ВОК! Вписуйтесь зараз! Я певна, що на ВОК будете мати нагоду навчитись багато про Українську Культуру.

Звертаюсь спеціяльно до батьків і родичів в Злучених Державах! Тут у нас нема українських курсів, де ваші діти моглиб навчитись української мови, співу, історії, одним словом, довідатись більше про українську культуру. Й не дивним є, що американська українська молодь менше інтересується українськими справами! Нам потрібно культурних працівників, організаторів молоді та інструкторів танків. Однак, ми є дуже щасливі, що українці в Канаді зрозуміли значіння таких Курсів! Тому вишліть і ви своїх дітей на 7-мі ВОК! Не жалуйте грошей, бо вони підуть на добру ціль для навчення вашої дитини! Знання ніхто не всилі відібрати чи знищити у ваших дітей! Молодь може дуже багато навчитись на ВОК! І ви певно будете горді з своїх дітей, як вони прийдуть домів та заговорять до вас гарною українською мовою! А як зачнуть розказувати скільки вони навчились, що вони пороблялн на ВОК та з ким там пізнались, то будете чутись щасливими, що вислали їх на ВОК!

Сьогоднішна пора важна! Ви, батьки, мусите подбати, щоб ваші діти пізнали і ширили українську культуру і тим помогли мученому українському народови.

Не давайте своїм дітям забути українську мову, а памятайте, що бувший ґубернатор Канади, Лорд Твідсмюр, сказав: „Ви всі будете ліпшими канадійцями, як будете також і добрими українцями"!

Хто бажає вписатись на ВОК, голоситься до Управи Курсів. Кошт за науку виносить $15. Приймається хлопців і дівчат від 14 р. і далі, а також і старших. Зголошуйтесь на ВОК найскорше!

Батьки! Дайте своїм дітям нагоду пізнати та полюбити українську мову, пісню, історію! Українська молодь вихована на ВОК — це найбільша надія нашого організованого громадянства!

Маруся Попович,
курсантка 6-тих ВОК, 1945.

—o—

ЩЕ ПРО „УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРЯ".

Про книжку „Український Лікар", що її написав д-р А. Кібзей, були вже голоси в нашій ґазеті, а я від себе хочу звернути увагу на заслуги автора в тім напрямку, що він мусів боротися з недостачею українських медичних слів при укладанню книжки. З цього боку беручи, треба сказати, що книжка є цінним вкладом в нашу літературу, бо промощує шлях іншим на будуче, безогляду, де такі книжки булиб видавані.

З фахового боку книжка вартісна тим, що дає першу пораду в наглій потребі, а як недуга складна, то відразу книжка відсилає до лікаря. Це дає спромогу пересічному чоловікови зорієнтуватися в нещастю. Я мав у себе дома різні випадки, коли треба було різних заходів та операцій, то можу з практики сказати, яку вартість для домашнього життя в родині має книжка д-ра Кібзея. За це повинні люди бути вдячні авторови, бо будуть малим коштом могли використати його знання й лікарський досвід.

Василь Шанайда,
Дітройт, Миш.

але й не могли примиритися з комунізмом, які був не комунізмом, а червоним російським імперіялізмом, що сховавши під плащик свої наміри, зверху показував і кричав: „самоопредєленіє — вплоть до атделенія!..."

Хай би хтось спробував „самоопредєліться", а вже тим більше „атдєліться", мав би роботу, й дітям і правнукам заказав би. Ви гадаєте, що дарма на канадійців, що підчас війни були зняли питання про українське „самоопредєленіє", так накинулись совєтські посіпаки, і не з Москви, а всякі Тичини й інші „ини", що запродались кремлівському каґалу?... Тож вони доказували свою щиру службу „батьку" як давні царські „самоотвержонніє малароси", так новітні сталінські попихачі „українці", зі шкури вилазили, тяглись перед фельдфебелем, щоб не послав і їх „кози пасти".

Але колиб він, цей новітній червоний російський імперіялізм тільки галасував про „атдєленіє", але не примушував „атдєляться" від світу Божого... кулями, тортурами, тюремними мурами, чи концентрачками, то люди, якби не важко було, не кинулиб свій тяжко загорбований доробок, свій рідний край, часто рідних батьків, дітей і не тікалиб світ заочі. Вониб не хотіли скитатись по чужинах. Бо чужина є чужина: як не є добре в гостях, а в своїй господі краще!... Однак ці сердешні люди — другої ґрупи, — мусіли кинути все, що мали і в голоді й холоді тікали за тисячі кільометрів від „рідного" „батька" покинувши свою рідну, дорогу Батьківщину — Україну.

І ось таких людей, називають квізлінґами, канадійські й американські с т о в і д с о т к о в і квізлінґи, до яких тепер прилучились ще й новітні квізлінґенята. Ви всі просто напросто — **продажники.** Запамятайте ці слова скитальців: ви — **продажники!...**

Нам боляче, що наш багатострадальний український нарід, витерпівши стільки лиха за довгі віки поневірянь по чужих державах, під важкими чужинцевими чобітьми товчений, не зміг і ще й досі очиститись від подібних каїнів, подібних Іскаріотів, але, хоч з болем у душі, ми відкриваємо очі іншим. Хай знають, що ви — **продажники народу, з якого походите,** своїх сестер і братів, а в багатьох випадках і батьків та матерок!...

І шкода нам не на вас. Ми гадаєм, що ви запродались, як і всі інші „за шмат гнилої" кремлівської ковбаси, навіть не добре знаючи кому продаєтесь. Шкода нам того, і саме, вас і подібних запроданців, що ви, **нещасні люди.** З одного боку тим, що на вас дивляться всі, як на запроданців (навіть чужоземців не обведете навколо пальця й ніякі „культурні товариства" вам не допоможуть!), а з другого боку, шкода нам вас, бо прийде час, що відтанцюєте свій „танець божевільного", а Сталін зробить вам капут, як Ірчанові й його колезі. Згадаєте ще наші скитальчі слова, та буде пізно!...

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ГИЛСАЙД, Н. ДЖ.

Збірка на весілю.

Дня 5. травня Андрій і Катерина Дідилівські з Гилсайд справляли весіля своїй донці, котра вийшла замуж за Івана Савчака. Шлюб молодої пари відбувся в українській катол. церкві св. Івана Хрестителя при Мортон Ст. в Нюарку, а весільна забава відбулася в салі при Стайвезант Евеню. Вчасі забави гром. В. Салабун представив незавидне положення наших скитальців, а особливо наших сиріт і просив зложити на них жертву. Він самий і пані Ґураль перевели збірку.

Зложили:

По $2: А і К. Дідиливський, Г. Ґураль, С. Лещишин, п-ні Клапій; по $1: С. Мриглод, С. Хринівський, Г. Ровецький, А. Борецька, А. Дідиливський, В. Салабун, Г. Горішний, М. Гавлун, О. Лисак, Д. Савчак, І. Гинда, М. Зпуркевич, Н. Плечій, П. Куйбіда, М. Дзюбатий, В. Савчак, В. Дзюбановський, п-ні Змукевич, А. Фера, п-ні Силва.

Дрібними датками було $5.65. Разом $33.65. — Всім жертводавцям щира подяка.

Марія Ґураль.

—о—

БРУКЛИН, Н. Й.

Писанка для скитальців.

Згідно знашою традицією і звичаями, які нагадують нам на старий край, святкуємо щороку свята Воскресення. При цій нагоді печемо паски, пишемо писанки, прибираємо гарно стіл для свяченого, бо хочемо, щоб це свято випало торжественно.

Тоді пригадуємо собі, як то ми ще малими спішили ранком до схід сонця до нашої церковці, несли паски святити, молилися Богу, опісля ділилися свяченим та бажали собі всього добра. Сполудня хлопці й дівчата збиралися коло церкви гагілок виводити, веселого жучка грати та писанками обмінювалися.

А тепер наші браття не виводять радісних гагілок; багато з них по таборах сидять та слези проливають, але все з надією в серці, що прийде час і засвітить ясне сонічко й воскресне Україна. І тоді знову понесеться радісна пісня на вільній землі: „Христос Воскрес".

Ми у Брукліні відчули той жаль і біль наших рідних і зібрали на писанку для них $251. Гроші зібрано так: при виході з церкви до пушок $153; збірка на парафіяльнім представленню $68; у громадян Іванни й Миколи Цебрівських, на родиннім святі для привитання сина, що повернув з війська і для відсвяткування дня уродин пані Цебрівської, зложили гості $30. Гроші пішли до комітету в Філядельфії.

Жінкам, що стояли з пушками коло дверей церкви і всім жертводавцям щира подяка і бажання доброго здоровля.

Анна Бодак.

—о—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Дальша активізація допомоги 204 від. У. Н. Созюу.

З нагоди Великодних Свят зложили свою жертву на допомогу скитальцям і сиротам такі члени:

Яків Марків $25; по $10: Петро Матіїв, Катерина Чупіль, В. Кметь; по $5: Михайло Пасічник, Павлина Максимюк, І. Хитрик, Мартин Ковалюк, Іван Крочак, Андрій Королик, Андрій Бабесюк, Гриць Бакуменко, М. Пакіш, В. Жук, А. Гулей, М. Кметь, В. Василюк, М. Назаревич, Ю. Фецак, М. Вербіцький, М. Близнак, М. Федорак; по $2: М. Мороз, О. Равлюк, П. Гнатів, Марія Макар, О. Галунка; по $1: В. Каспрук, М. Осадчук, Л. Мороз, М. Гаврилак, А. Душник, Е. Фаліоса, К. Гагон, С. Чавурський, О. Волинець, Л. Самбай, М. Берків, М. Костів, І. Теєля, М. Койт, Л. Добровольський.

Отсі зложені жертви з додатком писанки знагоди Великодня з каси відділу доповнюється до $200 і висилається на призначене місце.

Микола Близнак, секр.

Army Regulars Enjoy Souvenir Buying in Japan

"Now, let's see, guess I'll send that gadget to . . ." That's just about what the one soldier is telling the other on a street in Yokohama. New sights, adventure, security, and education are now being offered by the Regular Army to qualified civilians.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ҐРУПА Б.

149. Василь Кіндибалюк, син Костя з Бучача, пошукує брата Миколу Кіндибалюка. Також тіточного брата Онуфея Лехкого та Миколу Лехкого сина Романа.

150. Дмитро Білинський зв. Сьомак, син Івана з Самбірщини, пошукує односельчан: Мелька Стаха, Самбірського Василя, сина Михайла.

151. Теодор Сунак, син Василя (Данильчів) з Братковець, пов. Стрий, шукає тіточну сестру Марію Мельник, доньку Михайла (Андрульову). Анну Барабаш ур. Бойко, стриєчного брата Василя Сунака с. Івана та Стефана Сунака с. Федя (Данильцових) та свояків односельчан Миколу Мельника і Василя Мельника.

152. Петро Гоголь, син Онуфрія та Марії Вовчаренко, шукає своїх вуйків (братів матери) Миколу і Дмитра Вовчаренкова, вуєчних братів Антона і Романа Вовчаренків, с. Дмитра.

154. Дмитро Білинський, син Івана, шукає Андрія Новосільського, с. Леська, та Василя Новосільського, обох з Білини Великої, Самбір.

155. Пантелеймон Веремчук шукає Петра Михайчука з села Секуна ковельського повіту на Волині, в Аргентині.

156. Іван Кіршньовський, син Степана з Бучача, шукає тіточного брата Михайла Бурчинського с. Федя, та тету Анастазію Яцук з Бучача і їх дочки (одна зам. Ястрембська).

157. Михайлина Кіндибалюк уродж. Ґудз з Нагірянки, шукає свою сестру Анну зам. Лучка.

158. Д-р Володимир Гриньовський з дружиною шукає д-ра Олександра Сушка в Шікаго, Олену з Олексів Сушкову, Олесю Бандеру в Ню Йорку, Івана Ґоречок, Ірину Гринієвську, Володимира і Олексу Турянського, сина Михайла з Торонто (швагри).

159. Дичко Митоді шукає Дичко Василя з Дудинець.

162. Семенюк Станислав шукає Прокопчука Віктора з Борщівки.

163. Нагай Пилип шукає Ратушного Стефана.

164. Станович Ілько шукає Анну Станович, дочку Федя з с. Довге.

165. Мулявка Павло шукає Климка Івана з Лешнева, та Марію Миколюк з Пісків.

168. Вовчук Іван шукає Теофілю Волчук, дочку Романа з Галича.

169. Бучак Йона шукає А. Бучака, О. Качановського, Бучак Лопіса.

171. Ференс Іван шукає Ференса Василя і Ференса Петра з Антонівки.

172. Павло Івасюк, син Івана і Варвари Нагуляк, шукає Івана Нагуляка з Худиковець коло Мельниці.

173. Анна Шпундер, жінка Степана, шукає Василя Шпундер, Ольгу Шпундер, Маріяна Литвина з Гнилачок, пов. Збараж.

174. Микола Шуфлят, шукає Луку Шуфлята, Михайла Кліща, Михайла Сенька, Григорія і Михайла Добрянських та о. Олексія Кульчицького, всіх з Опарівки, пов. Ясло.

175. Лановик Дмитро з с. Янківці (Тернопіль), шукає Лановик Стефана і Параню та Мельничук Олену.

176. Дунець Василь, братанич, з с. Княже, Золочів, шукає Туртяк Григорія в Канаді.

177. Міронич Тася, кузинка, з Камінця Подільського, шукає Маловичко Романа

180. Гобко Юстина, сестра, з села Рак, Сяніk, шукає Мищь Теклю.

181. Заголюк Іван, знайомий, шукає Печоха Луку з с. Пелуга, Волинь, в Канаді: Кравчук Тараса з с. Комарів, Волинь.

182 Миносора Володимр, братанич, шукає Миносора Михайла з с. Білий Камінь, Золочів.

183. Скопик Григорій, син, шукає Скопик Йосафата з с. Ворохта, Сокаль, в Арґентині.

184. Проф. Андрусяк Микола, швагер (брат дружини), шукає Любінський Григорія і Любінський Теофіля з Проскурова.

185. Мушинська Меланія, сестра, шукає брата Зальопаний Петра з Настасова, Тернопіль.

186. Чамбуль Михайло, брат, шукає сестру Солодюк Марію з с. Денисова, Тернопіль.

187. Бодяк Іван, братанич, шукає Куріца Данила і Ксеню з с. Настасова, Нернопіль.

188. Зінко Петро, братанич, шукає Шкварок Йосифа з Зарваниці, Золочів.

189. Ремісовська Марія, сестра, шукає брата Козак Миколая з с. Дмуховець, Тернопіль, в Канаді.

190. Мазурик Григорій і Катерина, швагер і сестра, шукають Біла Марію і Миколая з с. Городовичі, Самбір, і Кожух Івана.

191. Неняткевич Федір, брат, шукає Квизінська Людмилу з Ковля, Волинь.

292. Видловська Михалина, тітка, шукає Кулик Василя, Ярослава і Романа з с. Іґравиця, Тернопіль.

193. Заголюк Евфроцина і Іван, кузини, шукають тітки Кравчук Олександру і Петра з Комарова, Волинь.

Заголюк Йосифина і Іван шукають батька Павлючук Григорія з с. Хворстів, Волинь.

194. Заголюк Іван, знайомий, шукає Печоха Остапа, Макарук Захара і Йосипа з Пелуга, Волинь.

195. Гуменюк Йосиф, товариш, шукає Петраш Дмитра з с. Залука, Галич.

196. Ремісовська Марія, сестра, шукає брата Ремісовський Михайла з с. Козлів, Тернопіль.

197. Більбнок Віра, сестра, шукає Сокіл-Рудницька Марію з Гусарка, Запоріжжа.

198. Петришак Стефанія, сестра, шукає Марію, Колину, Маркуса Петришак і Івана Петришак з Криниці.

199. Флис Михайло, син, шукає батька Флис Стефана з с. Купчинці, Тернопіль.

201. Микола Кізь, син Івана, кузин, шукає Кізь Семена, сина Дмитра з с. Мости Великі, Жовква.

203. Йосяк Дмитро, швагер, шукає Роговик Стефана з Долини, Товмач, і Кулібаба Марію з с. Деша, Товмач.

204. Кудрик Василь, швагер, шукає Новак Варвару з Воробіївки, Тернопіль.

205. Рудакевич Олекса, брат, шукає Рудакевич Дмитра і Івана з Черніхова, Тернопіль, і Мандзія Василя з с. Малашівці, Тернопіль.

206. Кіз Василь, кузин, шукає Шийка Олексу з с. Мости Великі, Жовква.

207. Антонів Стефан, швагер, шукає Романець Якова з с. Чорно Кунецька Воля, Копичинці.

208. Кочій Василь, швагер, шукає Кабан Ксеньку з с. Чернихів, Тернопіль, і брата Кочій Мирослава з с. Плесківці, Тернопіль.

209. Паньків Стефан, кузин, шукає Паньків Миколая з с. Озірна, Зборів.

210. Байрак Антін, брат, шукає Байрак Геррі з с. Годинківці, Копичинці.

211. Мушинська Меланія, сестра, шукає Зальопаний Гринька з с. Настасів, Тернопіль.

212. Бабяк Іван, брат, шукає Бабяк Петра з с. Настасів, Тернопіль, Бабяк Евдокію і Бурий Михайла.

213. Чамбул Михайло, брат, шукає Чамбул Миколу з с. Деннсів, Тернопіль.

214. Голиборода Іван, брат, шукає Голиборода Ілька з с. Настасова, Тернопіль.

215. Мисак Михайло, брат, шукає Мисак Івана з с. Куданівці, Зборів.

216. Войтович Текля сестра, шукає Зальопаний Юрія з с. Настасова, Тернопіль.

217. Рущак Дмитро, кузин, шукає Рущак Стефана і Юрка з с. Межигірці, Бучач.

218. Андрусяк Марія (Гавриш), тітка, шукає Слатер Катерину (Примак) з Любачева, тітку Станко Анну (Примак), кузин Смолинець Петра, і брата Гонокиш Валдемара.

220. Кручова Олександра, дочка, шукає Погода Антона з с. Буцнів, Тернопіль.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати **групу і число.**

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

—о—

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 117, подає до відома всім членам, що місячні збори відбудуться в суботу, 18. травня, точно в годині 8. ввечір, під ч. 28 Іст 7. ул., в церковній гали. Просимо довгуючих членів вирівнати свої довги, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: Т. Ніньовський, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Повідомляємо членів Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. травня, в годині 12:30 пополудні, в парохіяльній гали при Кортез ул. і Оклей Булвард. Просимо членів прийти на ці збори, бо буде звіт делегата з конвенції і інші справи до вирішення. — І. Мегас, предс.; П. Хомин, рек. секр.; І. Сливка, кас.; М. Батюк, фін. секр.

ГАНОВЕР, ПА. — Бр. Преоб. Господнього, від. 29, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. травня, в 2. годині пополудні. Просимо всіх членів прийти на ці збори. — За уряд: С. Грозю, предс.; А. Хромчак, кас.; М. Малищак, секр.

IRONDEQUOIT, N. Y. — Meeting of the Taras Shevchenko Society will take place Sunday, May 19, 1946, at the Ukrainian Hall on Goodman, at 2:00 P. M. All members are asked to be present as thee are very important questions to be settld. Each mmber is asked to sign their children to the Ukrainian Naional Association as they will be the backbone of our organization. — S. Holowka, Pres.; J. Yanus, Treas.; W. B. Hussar, Sec.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 18. травня, в годині 8. ввечір, в домі 122 Ліберти Стр. Просимо всіх членів прийти на час. — Ю. Голинський, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. травня, в гали парохіяльній, 803 Фронт стр., в 2. годині пополудні. Просимо членів прийти на означений час та сповнити свої членські обовязки. Довгуючі члени, коли не заплатять на час, будуть суспендовані. — За уряд: В. Ракочий, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ПОШУКУЮТЬ

ПОШУКУЮ моєї сестрінниці **МАРІЇ КОВАЛЬЧИК,** по тату, а по мужу не знаю як пишеться, а тато називається Василь а мама Анна. Вона походить з села Вижньої Жерниці, повіт Ліско. Її мама походить з села Колониці, повіт Ліско, з роду Мігальчик, а з дому Радика. Вона має перебувати десь у Syracuse, N. Y. Хто би про неї знав, або вона сама, хай голоситься на адресу:

205 EAST LOCKHART ST., SAYRE, PA.

1. **ГРИГОРІЙ НОВИЙ,** у Німеччині, пошукує свого стрийка **ПАВЛА НОВИЙ** у Ню Йорку.

2. **КОВАЛЬ МИКОЛА** пошукує своїх братів **ОЛЕКСУ БЕҐЕДЗА І ЮЛЬКА ФЕНЬО,** які живуть в Ню Йорку.

3. **SERHIJ NEBOSHYNSKY,** Camp 20, Salzaitter/Harz, Assambly Center 2921, B. A. D. R., Germany, пошукує вуйка **ІВАНА СКИБИНСЬКОГО** зі села Горохова, Волинь.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 29. квітня 1946 року помер у 76. році життя

ОСИП ЯРИМА

довголітний член Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259 У. Н. Союзу в Шікаго, Ілл.

Покійний родився в Старім Самборі, Зах. Україна. Оставив у смутку жену Антонію, сина Олександра, дочку Гелену і два внуки.

Похорон відбувся 2. травня з гр.-кат. церкви, 4950 Палайна ул. на цвинтар Всіх Святих у Дісплейн. Тіло небіщика несли члени Екзекутивного Клюбу Армур Компанії, а почесними другами були члени Братства, 259 відділу. — В. Й. П.!

І. Побуцький, секр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Г. Г., Ньюарк, Н. Дж. — Дякуємо за витинок. Оголосимо ще в „Свободі". Має рідню в Шікаго і вона повинна обізватись.

ТАРЗАН, ч. 1380. Малпячий сторож вязниці.

Радо простягнула Рена свої руки до дитини. Аж тепер вона посягнула по щастя!... Раптом завважала, що нема коцика з діамантами.

„А деж коцик!" — вона закричала і дико відсунула дитину на бік. — „Деж мої жемчуги?"

Розлючена малпа кинула Рену на землю і... стала потішати дитину.

Потім Джако забарикадував їх обоє в середині і самий щез.